

Interne memo

Acute zorg- omgaan met calamiteiten en incidenten

Datum: 15 mei 2019/ herzien september 2022

Duo: Mariette de Kort, Hilde Perdok

Geboortezorg

VSV's:

Anna, Catharina, Máxima

Zorgstandaard

In de zorgstandaard staat beschreven dat: *'leder VSV heeft een regionaal beleid met betrekking tot omgaan met calamiteiten en incidenten'*.

Achtergrond

Een calamiteit is een niet-beoogde of onverwachte gebeurtenis die betrekking heeft op de kwaliteit van zorg en die tot de dood van een cliënt of een ernstig schadelijk gevolg voor een cliënt heeft geleid. Een incident is een niet-beoogde of onverwachte gebeurtenis die betrekking heeft op de kwaliteit van zorg en heeft geleid, had kunnen leiden of zou kunnen leiden tot schade bij een cliënt. Of er sprake is van een calamiteit of incident hangt dus af van de ernst van de schade. In tegenstelling tot complicaties ontstaan calamiteiten en incidenten vaak door een gebrekkige communicatie, niet op tijd doorverwijzen, onduidelijke verantwoordelijkheidstoedeling, te laat beschikbaar zijn van de zorgaanbieder, ongemotiveerd afwijken van richtlijnen of protocollen, onderschatten van risicofactoren, of haperende apparatuur.

Beleid Omgaan met calamiteiten

Calamiteiten in de geboortezorg moeten volgens de Wet Kwaliteit Klachten Geschillen Zorg (WKKGZ) verplicht binnen drie werkdagen gemeld worden aan de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) via de website www.igj.nl/melden. Bij een calamiteit waarbij de geboortezorg uitsluitend in de eerste lijn is verleend, moet de verloskundige praktijk, de huisartsenpraktijk of de kraamzorgorganisatie de calamiteit melden. Bij een calamiteit waarbij de geboortezorg uitsluitend in de tweede lijn is verleend, moet het ziekenhuis de calamiteit melden. Vaak zijn er verschillende zorgaanbieders in de keten betrokken bij de calamiteit. In dat geval hebben alle afzonderlijke ketenpartners een eigen wettelijke verantwoordelijkheid om te melden. Het is geen probleem als meerdere zorgaanbieders melden over dezelfde gebeurtenis. De IGJ zal deze meldingen koppelen. Vanuit professioneel oogpunt is het wel belangrijk dat de melder de andere betrokken zorgverleners informeert over de melding. Bij voorkeur doen meerdere zorgaanbieders samen één melding.

Beleid Omgaan met incidenten

Incidenten hoeven niet gemeld te worden aan de IGJ. In de eerste lijn worden incidenten binnen de praktijk besproken en geëvalueerd. Er is geen sprake van systematische registratie.

In de 2e lijn bestaat er een VIM commissie (Veilig Incidenten Melden).

1) Activiteiten onder leiding van 2^e lijn

Geldt voor de 3 ziekenhuizen (Anna, CZE, MMC,) het volgende:

Calamiteit: een calamiteit wordt door de maatschap gynaecologie-verloskunde aan Raad van Bestuur (RvB) van desbetreffend ziekenhuis gemeld. RvB doet melding bij IGJ.

Incident: In elk van de 3 ziekenhuizen is een VIM (Veilig Incidenten Melden) voor melding van incidenten.

2) Activiteiten door 1^e lijn verloskundige in het ziekenhuis: Poliklinische partus, overdrachten, visite lopen

Geldt voor 3 ziekenhuizen het volgende:

Commitment van 1^e lijn verloskundige aan het ziekenhuis middels Toelatingsovereenkomst ziekenhuis-verloskundige:

Calamiteit: De verloskundige zal aan de door de Raad van Bestuur van het desbetreffend ziekenhuis ingestelde VIM-commissie alle incidenten als omschreven in het vigerende reglement van de VIM-commissie (waaronder in ieder geval begrepen worden: ernstige maternale en/of perinatale morbiditeit en/of mortaliteit ten gevolge van het (nalaten van) verloskundig handelen) melden en daarbij alle feitelijke informatie verschaffen die in het belang van de patiënt en het ziekenhuis redelijkerwijs noodzakelijk geacht kan worden.

Incident: melden VIM commissie van het desbetreffend ziekenhuis.

Bij incidenten waarvan redelijkerwijs te verwachten is dat die verstrekkende gevolgen hebben of kunnen hebben voor de patiënt is de verloskundige verplicht om tegelijk met de melding aan de VIM-commissie de Raad van Bestuur van desbetreffend ziekenhuis op de hoogte te stellen.

3) Activiteiten door 1^e lijn verloskundige praktijken buiten het ziekenhuis:

Calamiteit: verloskundige en/of verloskundige praktijk meldt aan IGJ

Juridisch zijn verloskundigen niet verplicht om calamiteiten in de eerstelijns in het VSV te melden.

Incident: 1^e lijn verloskundige praktijk meldt incidenten aan KNOV via KNOV website: <https://www.knov.nl/werk-en-organisatie/tekstpagina/154-2/calamiteiten-en-incidenten/hoofdstuk/193/calamiteiten-en-incidenten>

4) Kraamzorg

Calamiteit: kraamzorginstantie meldt aan IGJ

Juridisch zijn kraamverzorgenden niet verplicht om calamiteiten in de eerstelijns in het VSV te melden.

Incident: MOC (Melding Ongewenst Cliënten of andere organisaties noemen het een MIC) procedure: incident wordt besproken met desbetreffende collega, in het Management Team, werkbijeenkomsten en tijdens de directiebeoordeling.

5) Betrokkenheid van meerdere disciplines:

Calamiteit:

De melder is bij een calamiteit zelfverantwoordelijk voor het informeren van de andere professional/organisatie.

De andere partij dient geïnformeerd te zijn voordat er een onderzoek gestart wordt.

Zijn er meerdere disciplines betrokken bij een calamiteit, dan wordt er gestreefd naar een gezamenlijke melding bij IGJ. Echter, organisaties stemmen onderling af of ze gezamenlijk of afzonderlijk het rapport naar inspectie sturen. Dat zal per situatie verschillend beoordeeld worden.

Samenstelling calamiteiten commissie bij een calamiteit waarbij ziekenhuis en een 1e lijnspraktijk of de kraamzorg betrokken is: één 1e-lijnsverloskundige of kraamverzorgende wordt lid van de calamiteitencommissie van het zkh. De 1e lijn en de kraamzorg zal vooraf 2 personen aandragen die in een dergelijke situatie betrokken kunnen worden.

Met betrokkenen zal afgesproken worden of alleen de aanbevelingen of het rapport met de leden wordt gedeeld.

Incident:

- Multidisciplinair bij betrokkenheid van het ziekenhuis. De andere professional/organisatie dient ingelicht te worden. Het incident wordt gemeld bij de VIM commissie van het desbetreffende ziekenhuis.
- Multidisciplinair waarbij het ziekenhuis niet betrokken is. De andere professional/organisatie dient ingelicht te worden. Kraamzorg meldt bij MOC. 1^e lijns verloskundige meldt bij de KNOV.

Evaluatie:

Binnen de ACM wordt ernaar gestreefd dat de professionals op transparante wijze elkaars werk onderzoeken en beoordelen en, waar mogelijk, verbetermaatregelen vaststellen ter verbetering van de kwaliteit van zorg.

Er wordt per VSV een multidisciplinaire VIM commissie ingericht (gestreefd wordt naar voorjaar 2023). Iedere calamiteit zal multidisciplinair nabesproken worden.

Calamiteiten worden jaarlijks vermeld in het VSV. Het desbetreffend VSV beslist in welke vorm deze vermelding zal plaatsvinden (bv: tijdens audits)

Rapporteren aan de patiënt; hoe dit gaat gebeuren zal nader bekeken worden.

Nazorg:

Er zal binnen ieder VSV een aanspreekpunt voor peer-support komen.

PROCESSHEMA INCIDENT:

Betrokkenheid van:	Melding doen bij:	Rapportage (SIRE) ondersteuning door:	Nazorg door:
Ziekenhuis	VIM commissie	Afdelingsmanager	Mental support team zkh
1 ^e lijn poliklinisch	VIM commissie	Afdelingsmanager	Nog in te richten: Binnen ieder VSV komt een aanspreekpunt voor peer-support
1 ^e lijns verloskundige (buiten zkh)	KNOV https://www.knov.nl/werk-en-organisatie/informatie/calamiteiten-en-incidenten		Nog in te richten: Binnen ieder VSV komt een aanspreekpunt voor peer-support
Kraamzorg	MOC		Nog in te richten: Binnen ieder VSV komt een aanspreekpunt voor peer-support
Multidisciplinair bij betrokkenheid van het zkh	Andere professional/ organisatie inlichten VIM commissie		Mental support team zkh
Multidisciplinair waarbij het zkh niet betrokken is	Andere professional/ organisatie inlichten Kraamzorg meldt bij MOC 1 ^e lijns verloskundige meldt bij de KNOV		Nog in te richten: Binnen ieder VSV komt een aanspreekpunt voor peer-support

PROCESSHEMA CALAMITEIT:

Betrokkenheid van:	Melding doen bij:	Rapportage (SIRE) ondersteuning door:	Nazorg door:
Ziekenhuis	Maatschap gynaecologie-verloskunde meldt aan Raad van Bestuur (RvB) van desbetreffend ziekenhuis. RvB doet melding bij IGJ.	Kwaliteitsmedewerker zkh	Metal supportteam zkh
1 ^e lijn poliklinisch	De verloskundige meldt in samenspraak met de maatschap gynaecologie-verloskunde aan Raad van Bestuur (RvB) van desbetreffend ziekenhuis.	Zelf laagdrempelig hulp zoeken binnen het VSV! Scholing wordt aangeboden aan 2 verloskundigen en 2 personen vanuit de kraam. Deze personen kunnen binnen het VSV ondersteuning bieden.	Nog in te richten: Binnen ieder VSV komt een aanspreekpunt voor peer-support
1 ^e lijns verloskundige (buiten zkh)	KNOV https://www.knov.nl/werk-en-organisatie/informatie/calamiteiten-en-incidenten De verloskundige en/of verloskundige praktijk meldt aan IGJ	Zelf laagdrempelig hulp zoeken binnen het VSV! Scholing wordt aangeboden aan 2 verloskundigen en 2 personen vanuit de kraam. Deze personen kunnen binnen het VSV ondersteuning bieden.	Nog in te richten: Binnen ieder VSV komt een aanspreekpunt voor peer-support
Kraamzorg	Kraamzorginstantie Kraamzorginstantie meldt aan IGJ	Zelf laagdrempelig hulp zoeken binnen het VSV! Scholing wordt aangeboden aan 2 verloskundigen en 2 personen vanuit de kraam. Deze personen kunnen binnen het VSV ondersteuning bieden.	Nog in te richten: Binnen ieder VSV komt een aanspreekpunt voor peer-support

Betrokkenheid van:	Melding doen bij:	Rapportage (SIRE) ondersteuning door:	Nazorg door:
<p>Multidisciplinair bij betrokkenheid van het zkh</p> <p>Bij betrokkenheid 1^e lijns vk</p> <p>Bij betrokkenheid van de kraamzorg</p>	<p>Andere professional/ organisatie inlichten (voordat onderzoek gestart wordt)</p> <p>Maatschap gynaecologie-verloskunde meldt aan Raad van Bestuur (RvB) van desbetreffend ziekenhuis.</p> <p>KNOV: een 1^e lijns verloskundige sluit aan bij de calamiteiten commissie van het zkh.</p> <p>Kraamzorg: een kraamverzorgende sluit aan bij de calamiteiten commissie van het zkh</p> <p>Streven naar een gezamenlijke melding bij IGJ.</p>	<p>Kwaliteitsmedewerker zkh</p>	<p>Mental supportteam zkh</p>
<p>Multidisciplinair waarbij het zkh niet betrokken is</p>	<p>Andere professional/ organisatie inlichten (voordat onderzoek gestart wordt)</p> <p>KNOV</p> <p>Kraamzorginstantie</p> <p>Streven naar een gezamenlijke melding bij IGJ.</p>	<p>Zelf laagdrempelig hulp zoeken binnen het VSV!</p> <p>Scholing wordt aangeboden aan 2 verloskundigen en 2 personen vanuit de kraam. Deze personen kunnen binnen het VSV ondersteuning bieden.</p>	<p>Nog in te richten:</p> <p>Binnen ieder VSV komt een aanspreekpunt voor peer-support</p>